

ЯРЕМЧУК Дмитро Іванович

курсант курсу №2 факультету забезпечення державної безпеки солдат Київський інститут Національної гвардії України

Науковий керівник:

МАЛЬЦЕВ Віталій Вікторович

кандидат юридичних наук, старший дослідник, старший викладач кафедри державної безпеки факультету забезпечення державної безпеки, полковник

Київський інститут Національної гвардії України

ОЦІНКА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ, ЩОДО ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ЯК СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави.[1] Конституційно громадський порядок позиціюється за своєю значимістю на рівні з національною безпекою в державі. Національна поліція України — центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Її головними завданнями є надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки та порядку [2]. Дане завдання також покладене на Національну гвардію України, як військове формування з правоохоронними функціями. Розвиток та реформація Національної гвардії України у зв'язку з необхідністю розробки нових підходів зумовлює використання кращих іноземних практик щодо забезпечення захищеності громадян та забезпечення публічного порядку.

Розглянемо детальніше особливості забезпечення поліцією публічної безпеки і порядку в деяких із них. Так, у Німеччині під час проведення масових заходів можуть залучатися підрозділи як поліції земель, так і федеральної поліції. Крім того, у Німеччині охорона публічної безпеки і порядку здійснюється спеціальними підрозділами, які знаходяться в структурі Федерального відомства Міністерства внутрішніх справ і наразі виконують багато поліцейських функцій. Наприклад, Федеральна прикордонна охорона залучається до охорони правопорядку під час маніфестацій, загальнодержавних політичних подій, тощо. При цьому, на місцевому рівні в усіх федеральних землях функція забезпечення публічної безпеки і порядку покладається на поліцію охорони громадського порядку та поліцію готовності (у випадку небезпеки, загрози Федеральний Уряд може підпорядковувати своїм безпосереднім вказівкам поліцейські сили однієї чи кількох земель). Як правило, функції поліції готовності полягають у наданні допомоги поліції охорони громадського порядку та кримінальній поліції під час масових заходів переважно «силовими» методами. Крім того, показовим для України є досвід Німеччини стосовно того, що німецьким законодавством передбачено, що організатори мають повідомити

саме поліцію про заплановані заходи (а не органи місцевого самоврядування), яка після розгляду поданих заявок на проведення масового заходу дозволяє або забороняє проведення такого заходу.

На відміну від розглянутих країн, у Франції провідну роль у забезпеченні публічної безпеки та порядку під час масових заходів відіграє не поліція, а Національна жандармерія. Даному державному органу притаманна організація, дисципліна, звання, форма, тощо – аналогічні французькій армії, що не характерно для цивільних поліцейських установ. Зокрема, жандармерія Франції, обслуговуючи понад 90 % території держави, де проживає 60 % населення, підпорядковується Міністерству оборони та виконує його директиви, а поліція, обслуговуючи лише 10 % території та 40 % населення, підпорядковується Міністерству юстиції.[3] Аналізуючи структуру та організацію правоохоронних органів Франції, слід відмітити, що ця держава, на відміну від Великої Британії, має аж два види національних поліцейських сил: Національну поліцію та Національну жандармерію.

Мобільна жандармерія – один із підрозділів Національної жандармерії Франції, який виконує завдання по підтриманню громадського порядку, а саме забезпечення безпеки під час проведення масових заходів, затримання порушників, їх конвоювання, супроводження, захист дипломатичних представництв Франції у інших країнах.

На сьогодні проблема ефективної організації охорони громадського порядку підрозділами Національної гвардії України залишається невирішеною, адже існує актуальна необхідність кардинальної перебудови служби з охорони громадського порядку. Французька модель правоохоронних органів має як свої особливі риси, так і загальні характеристики, які притаманні правоохоронним системам багатьох країн Європи. Специфіку жандармерії як особливого військового формування підтверджує те, що Австрія, Іспанія, Італія, Франція, які знижують чисельність своїх збройних сил, чисельність жандармерії навпаки збільшують. Так у Франції побудова служб громадської безпеки характеризується наявністю підрозділів, покликаних посилювати поліцейські функції забезпечення громадського порядку. Запропоновані рекомендації використання досвіду організації служби з охорони громадського порядку Національної жандармерії Франції виконуються підрозділами Національної гвардії України.

Окрім загальних поліцейських повноважень та обов'язків із забезпечення безпеки, Національна жандармерія Франції також застосовується проти загроз тероризму, тюремних бунтів, захоплення заручників та серій небезпечних злочинів[4]. Тут слід відмітити, що за своєю природою та повноваженнями Національна жандармерія Франції нагадує Національну гвардію України. Однак Національна гвардія України підпорядковується Міністерству внутрішніх справ України, а не Міністерству оборони України.

Виходячи з позитивного досвіду діяльності апарату примусу іноземних держав, правоохоронним органам України слід враховувати низку аспектів, щодо виконання завдань з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також структури та повноважень відповідних органів виконавчої влади. Правоохоронним органам різних країн притаманні свої особливості, форми й методи діяльності, що обумовлює необхідність вивчення зарубіжного досвіду забезпечення публічної безпеки і порядку, з метою його вдосконалення в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 34.
2. Про національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379.
3. В. Л., Молотай В. А., Пеллагеша О. Г., Сивухін В. С. Міжнародний досвід діяльності Патрульної служби у забезпеченні охорони громадського порядку : метод. Рек. Київ : Нац. Акад. Внутр. Справ, 2011. 28 с.
4. Дієн Ф. Охорона порядку й оборони, підготовка до вступного іспиту до школи підготовки офіцерів жандармерії. Париж: Центр документації, 1996. С. 48.